

Teave akujäätmete tekkimise vältimise ja käitlemise kohta

Määrus (EL) 2023/1542 – artikkel 74

1. Eesmärk ja reguleerimisala

Käesoleva dokumendi eesmärk on teavitada lõppkasutajaid järgmisest: (i) kuidas aidata kaasa jäätmete vältimisele; (ii) kohustusest kõrvaldada patarei- ja akujäätmed sorteerimata olmejäätmetest eraldi; (iii) tagastus- ja kogumispunktide kättesaadavusest; (iv) peamiste patarei- ja akumärgiste ning sümbolite tähendusest; ja (v) olulisest ohutusteabest kaasaskantavate patareide ja akude, käivitus-/SLI-akude ning veoakude käsitlemisel.

2. Lõppkasutajate panus jäätmete vältimisse

Lõppkasutajatel on oluline roll patareide ja akude keskkonnamõju vähendamisel ning väärtuslike toorainete ringlussevõtu toetamisel. Soovitatav on järgida järgmisi häid tavasid:

- Kasutage patareisid ja akusid õigesti ning järgige tootja soovitusi, et optimeerida nende kasutusiga.
- Vajaduse korral kaaluge korduvkasutamise, taastamise või ümbertöötlemise võimalusi vastavalt kehtivatele juhistele ja ohutusnõuetele.
- Vältige patareide ja akude kokkupuudet äärmuslike temperatuuride, otsese päikesevalguse või niiskusega.
- Võimaluse korral hoidke patareisid ja akusid jahedas ja kuivas kohas.
- Laetavate akude puhul vältige täielikku tühjenemist, kuna see pole soovitatav, ning kasutage ainult sobivaid laadijaid, laadimiskaableid, adaptereid või laadimisjaamu.

3. Liigiti kogumine, tagastuspunktid ja kogumispunktid

Patarei- ja akujäätmed tuleb koguda sorteerimata olmejäätmetest eraldi. Liigiti kogumine võimaldab nõuetekohast käitlemist, ringlussevõttu ja väärtuslike materjalide taaskasutamist. Tagastus- ja kogumissüsteemid peaksid olema kättesaadavad volitatud kanalite kaudu, nagu edasimüüjad, kohalikud kogumispunktid või muud seaduslikult kehtestatud süsteemid.

Lõppkasutajad ei tohiks ise proovida veoakusid eemaldada, lahti võtta ega kõrvaldada. Need akud nõuavad professionaalset käsitlemist ja need tuleb suunata volitatud käitlus- ja kogumiskanalite kaudu.

4. Patareide ja akude ohutu käsitlemine

4.1 Üldised ohutuspõhimõtted

- Ärge avage, muutke ega kahjustage patareisid ja akusid tahtlikult.

- Kaitske patareisid ja akusid lühiste, äärmusliku kuumuse, tule, niiskuse ja mehaaniliste kahjustuste eest.
- Kasutage ainult laadijaid ja tarvikuid, mis on klassifitseeritud vastava patarei-, aku- või sõidukitüübi jaoks sobivaks.
- Kui patarei või aku on kahjustatud, defektne või lekib, eraldage see ja korraldage nõuetekohane kõrvaldamine vastava kanali kaudu.

4.2 Veoakud (EV / PHEV / HEV / FCEV / MHEV / REEV)

- Lõppkasutajad ei tohi kõrgepinge- ega 48 V akusid käsitseda, lahti võtta ega remontida.
- Õnnetuse, lekke, suitsu, ebatavalise lõhna, ülekuumenemise või deformatsiooni korral hoidke ohutut vahemaad ja võtke vajaduse korral ühendust hädaabi- või autoabiteenistusega.
- Kasutusea lõppedes või rikke korral peavad veoakusid käsitsema väljaõppinud spetsialistid ning need tuleb suunata volitatud käitlus- ja kogumiskanalite kaudu.
- Kui sõiduki tootja on nii märkinud, võivad regulaarne laadimine ja asjakohased laadimistavad aidata säilitada aku jõudlust ja kasutusiga.

4.3 Käivitus-/SLI-akud

- Käivitus-/SLI-akud võivad sisaldada söövitavat elektrolüüti ja ohtlikke aineid, näiteks pliiühendeid.
- Vältige lühiseid ning hoidke akud eemal sädemetest, lahtisest leegist ja süüteallikatest.
- Käivitusaku käsitlemisel või vahetamisel kandke sobivaid kaitseprille ja järgige tootja ohutusjuhiseid.
- Kasutatud käivitusakud tuleb koguda ja kõrvaldada eraldi, sealhulgas tuleb tagada eraldi käitlemine, kus liitium- ja pliiakusid ei tohi omavahel segada.

4.4 Kaasaskantavad akud

- Ärge võtke kaasaskantavaid akusid lahti, ärge purustage, torgake, kuumutage ega põletage neid.
- Ärge jätke kaasaskantavaid akusid vee või kõrge õhuniiskuse kätte ning vältige akuklemmide kokkupuudet metallesemetega.
- Kui kaasaskantav aku eritab ebatavalist lõhna, teeb müra, suitseb, on värvi muutnud, deformeerunud või lekib, lõpetage selle kasutamine ja korraldage nõuetekohane kõrvaldamine.
- Kasutatud kaasaskantavad akud tuleb viia eraldi kogumispunktidest ja neid ei tohi visata olmeprügi hulka.

5. Võimalik mõju tervisele, ohutusele ja keskkonnale

- Akude ebaõige käitlemine või kõrvaldamine võib põhjustada tervise-, füüsilisi ja keskkonnohte.
- Võimalike ohtude hulka kuuluvad keemilised põletused, naha- või silmaärritus, tulekahju, plahvatus, lühised, pinnase ja vee reostus ning ohtlike aurude või põlemisjääkide eraldumine.
- Lekkinud elektrolüüdiga kokkupuute korral loputage põhjalikult veega ja pöörduge vajaduse korral arsti poole.

6. Akude märgistuste ja sümbolite tähendus

Märgistuste/sümbolite tähendused on kokku võetud allpool:

Märgistuse sümbol	Sümboli tähendus
	Akul olev eraldi kogumise sümbol näitab, et toodet ei tohi visata sorteerimata jäätmete hulka, vaid see tuleb saata taaskasutamiseks ja ringlussevõtuks eraldi jäätmekogumispunktidesse. See kujutab läbikriipsutatud ratastega prügikasti
Pb	Rohkem kui 0,004% pliid sisaldavate toodete märgistusel peab olema vastava metalli keemiline sümbol: Cd või Pb. Selliste toodete tootjad peavad trükkima keemilise sümboli akumärgise alla.
	See on ringlussevõtu sümbol ja aku keemiline koostis.
	Üldine hoiatussümbol
	Hoiatus; Elekter
	Lastele keelatud
	Mitte puudutada
	Hoiatus; Söövitav aine

	Pinnale astumine keelatud
	Puudutamine keelatud
	Hoiatus; Plahvatusohtlik materjal
	Kasutajatel mitte hooldada
	Vt kasutusjuhendit/voldikut
	Hoiatus; Kuum pind
	Lahtine leek keelatud; Tuli, lahtine süüteallikas ja suitsetamine keelatud
	Kanda kaitseprille
	Hoida kuivana

Nahakontakt:	Tavapärase töötlemise korral sümptomeid ei esine. Nahakontakt elektrolüüdiga võib põhjustada nahaärritust. Eemaldage saastunud, läbiimbunud riided viivitamatult. Peske nahka rohke veega. Kahtluse korral või püsivate sümptomite korral konsulteerige alati arstiga. Peske saastunud riided enne uuesti kasutamist.
Silmakontakt:	Tavapärase töötlemise korral sümptomeid ei esine. Silmakontakt elektrolüüdiga võib põhjustada silmaärritust. Loputage viivitamatult rohke veega vähemalt 15 minutit. Helistage viivitamatult arstile.
Allaneelamine:	Tavapärase töötlemise korral sümptomeid ei esine. Allaneelamine võib põhjustada seedetrakti ärritust, iiveldust, oksendamist ja kõhulahtisust. Allaneelamisel mitte esile kutsuda oksendamist: pöörduge viivitamatult arsti poole ja näidake seda pakendit või etiketti. Allaneelamisel aspiratsioonioht – võib sattuda kopsudesse ja põhjustada kahjustusi. Helistage viivitamatult arstile.
Keskkonnavalatud ettevaatusabinõud:	Mitte lasta sattuda pinnasevette või kanalisatsiooni. Teavitage ametiasutusi, kui toode satub kanalisatsiooni või avalikesse veekogudesse. Lekke korral: Koguge leke imava materjaliga, nt liiva, mulla, vermikuliiti või lubjakivipulbriga. Koguge kõrvaldamiseks suletud ja sobivatesse mahutitesse.
Hügieenimeetmed:	Kasutage ainult piirkonnas, kus on tagatud piisav väljatõmbeventilatsioon. Peske käsi ja nägu enne pause ja kohe pärast toote käsitlemist. Käitlemise ajal mitte süüa, juua ega suitsetada. Järgida head tööstushügieeni tava. Peske saastunud riided enne uuesti kasutamist.
Veoakude ladustamistingimused:	Hoida pakend tihedalt suletuna. Hoida kuivas, jahedas ja hästi ventileeritud kohas. Kaitsta niiskuse eest. Vältida lööke ja hõõrdumist. Rakendada ettevaatusabinõusid staatilise elektri tekkimise eest. Hoida akusid toatemperatuuril. Hoida akusid eemal kuumusest, kuumadest pindadest, sädemetest, lahtisest leegist ja muudest süüteallikatest. Hoida akusid otsese päikesevalguse eest. Suitsetamine keelatud. Hoida akusid ainult originaalpakendis. Akusid mitte torgata ega põletada isegi pärast kasutamist.